

TILVÆKST Grovfoder nr. 26, 29. august 2024

Indhold

- **Mark**
- Efteråret er højsæson for at tage jordprøver
- **Regler og tilskud**
- Ammoniakbehandling af halm – dispensation i 18 jyske kommuner
- Efterafgrøder – vent ikke for længe med rettelserne

MARK

Efteråret er højsæson for at tage jordprøver

Af planterådgiver Vivi Ernstsén og planterådgiver Thomas Harbo

Efteråret er højsæson for jordprøver. Får du taget jordprøverne her i efteråret, er resultaterne klar til den kommende planlægning af sæsonen 2025, så du allerede får fuld valuta af analyserne næste år.

Tag jordprøver i efteråret

I løbet af efteråret og vinterperioden har du mulighed for at udtage jordprøver og ligeledes få kalket dine arealer, inden næste års afgrøde skal sås. Selvom jordprøveudtagning på hele arealet kan mærkes som en stor engangsudskrivning, bør du i stedet se omkostningen i lyset af de gødningsmidler og andre hjælpepestoffer, som du alligevel indkøber i løbet af en sæson. Af andre fordele ved et korrekt afstemt reaktionstal er bl.a. også:

- Optimeret næringsstofforsyning
- Styr på mangelsygdomme
- Udbyttegevinst

I tabel 1 er omkostningerne i forbindelse med udtagning af jordprøver opgjort for en ejendom på 100 ha.

Tabel 1 Ejendom på 100 hektar. Priseksempel (2024-priser) på køb af jordprøver kontra pris eller værdi af andre produkter (Kilde: Per Skodborg Nielsen).

Alm. standard jordprøve (Rt, Pt, Kt, Mgt)	20 stk. á 235 kr. =	4.700,00 kr.
Kobbertal	4 stk. á 65 kr. =	260,00 kr.
Grundbeløb for udtagning		935,00 kr.
Omkostninger i alt		<u>5.895,00 kr.</u>
Omkostninger fordelt over et år	5.895,00 kr. / 100 ha. =	<u>59,95 kr. pr. ha</u>
Omkostninger fordelt over fem år	5.895,00 kr. / (100 ha. X 5) =	<u>11,79 kr.pr. ha. pr. år</u>

Hvad svarer 11,79 kr. til?

- 1 kg mangansulfat
- 3 x 0,15 L sprede-klæbemiddel

- Eller 38 kg korn á 155 kr./hkg set over fem år (8 kg korn á 1,55 kr./kg pr. år)

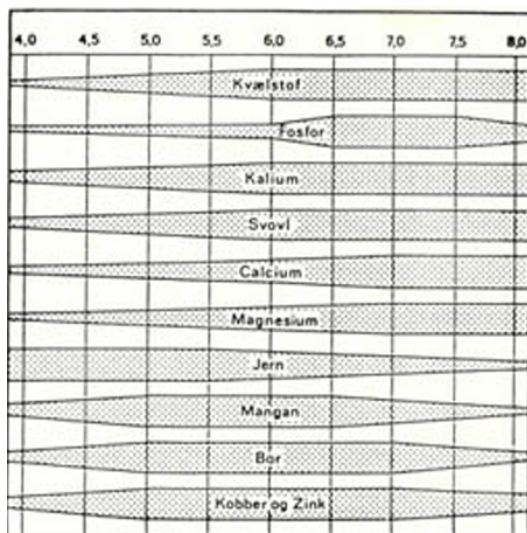
Når omkostningerne ikke er større, burde valget være let. Hvem har råd til at lade være?

Almindelige jordprøver eller GPS-?

En stor del af værdien ved at udtage GPS-jordprøver ligger i at få belyst, om områder i marken har større mangel på næringsstoffer end andre. I mindre områder i marken kan væksten være dårligere end på resten af arealet; dette kan evt. være et tegn på lavt reaktionstal og dermed større mangel på kalk end resten af arealet. Selv i marker, hvor det gennemsnitlige reaktionstal er passende, vil der ofte være mindre områder, hvor reaktionstallet er alt for lavt. Dette får du kun afdækket ved at udtage GPS-jordprøver.

SEGES har i 2021 lavet en analyse på markniveau på et stort antal GPS-jordprøver for at få afdækket i hvor stor en procentdel af marker, der findes et reaktionstal under 5,5; se nærmere i tabel 2. Tabellen viser, at selv i marker med et passende Rt-gennemsnit, svarende til almindeligt udtagne jordprøver, findes en overraskende stor andel enkeltprøver med alt for lavt Rt under 5,5. Et område med meget lave reaktionstal kan få stor betydning for følsomme afgrøder, som bl.a. foderroer, vårbyg og lucerne. På sandjord bør reaktionstallet ikke være under 6,0-6,2 for følsomme afgrøder.

Udover at reaktionstallet kan være for lavt for visse afgrøder, har et alt for lavt reaktionstal også indvirkning på tilgængeligheden af visse kritiske næringsstoffer. Bemærk, Rt (Reaktionstal) = $pH + 0,5$.

Figur 1 Tilgængelighed af jordens næringsstoffer er afhængig af pH
(Kilde: Københavns Universitet)

Tabel 2 Markens Rt-niveau, gennemsnitligt Rt og andel af marker med mindst ét Rt under 5,5 (Kilde: Leif Knudsen, SEGES)

Markens Rt-niveau	Gennemsnitligt Rt	Andel af marker med min. ét Rt under 5,5 [%]
Alle	6,3	19
5,5-5,9	5,8	57
6,0-6,4	6,2	11
6,5-6,9	6,6	1

Kontakt din planterådgiver for vejledning inden du selv udtager jordprøver, så du får det gjort rigtigt. Jordspyd, følgeseddel og poser til at indsende jordprøverne til laboratoriet i, fås ved henvendelse i SAGROs huse. Vil du have SAGRO til at udtage dine jordprøver, eller vil du høre nærmere om GPS-jordprøver, så kontakt din planterådgiver.

REGLER OG TILSKUD

Ammoniakbehandling af halm – dispensation i 18 jyske kommuner

Af planterådgiver Cecilie Rasmussen

Antallet af nedbørsdøgn har udløst en dispensation til ammoniakbehandling af halm i 18 jyske kommuner.

I TILVÆKST Grovfoder nr. 25 kan der læses nærmere om reglerne vedr. ammoniakbehandling af halm. Antallet af nedbørsdøgn i ugerne 32-34 har udløst en dispensation i 18 jyske kommuner. Antallet af nedbørsdøgn kan følges på Miljøstyrelsens hjemmeside. TILVÆKST Grovfoder følger løbende om der opnås dispensation til flere kommuner. Se hvilke kommuner, som har fået dispensation i tabel 3.

Tabel 3 Kommuner, hvor der er opnået dispensation til anvendelse af ammoniakbehandling af halm.

Billund	Esbjerg	Herning
Hjørring	Holstebro	Ikast-Brand
Jammerbugt	Lemvig	Mariagerfjord
Morsø	Randers	Ringkøbing-Skjern
Skive	Struer	Thisted
Varde	Vesthimmerland	Viborg

Efterafgrøder – vent ikke for længe med rettelserne

Af planterådgiver Thomas Harbo

Husk at du kan ændre i indberetningen af efterafgrøder frem til 10. september. Vi vil meget gerne have, at du kontakter os om ændringerne hurtigst muligt.

I år er der mange rettelser til de planlagte og indberettede marker med efterafgrøder. Høsten driller, så etableringen måske ikke lige har kunnet lade sig gøre, hvor det var planen, og i enkelte marker ser vi også, at kornet har været så kraftig, at græsefterafgrøden er for svag.

Frem til den 10. september kan du ændre i Fællesskema (målrettede efterafgrøder) og Gødnings- og efterafgrødeskema (pligtige- og husdyrefterafgrøder) inden for de rammer, som er givet. Du kan læse mere om frister for etablering og ændring her.

Vi forventer som nævnt, at der skal indberettes mange ændringer, så du må meget gerne komme ud af busken og henvende dig med dine ændringer i løbet af de kommende dage, så vi kan nå alle ændringer inden fristen den 10. september.